

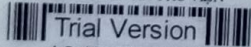
CƠ SỞ LÝ THUYẾT

TRUYỀN TIN

TẬP MỘT

ĐẶNG VĂN CHUYẾT
NGUYỄN TUẤN ANH

TRƯỜNG CDCN HN-THƯ VIỆN

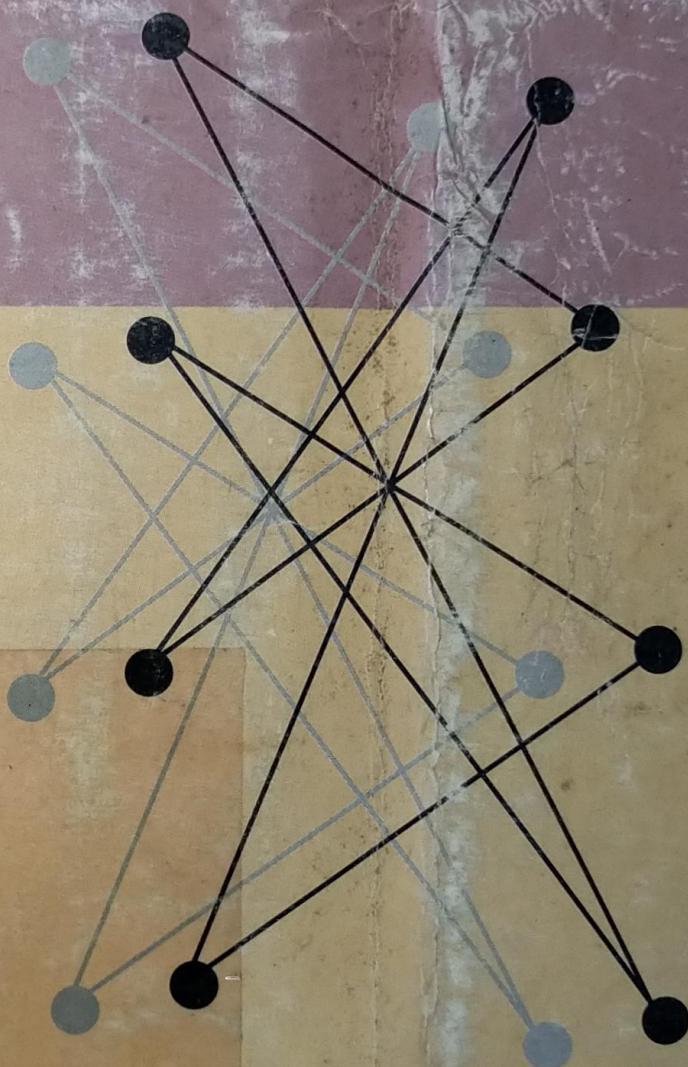

Trial Version

Mã sách: *01DT2279*

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC

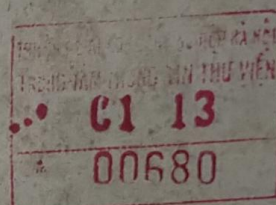
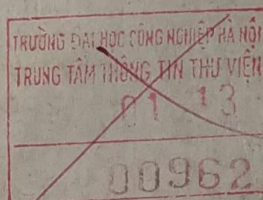

ĐẶNG VĂN CHUYẾT (chủ biên) - NGUYỄN TUẤN ANH

CƠ SỞ LÝ THUYẾT TRUYỀN TIN

Tập một

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC - 1998

MỤC LỤC

Lời nói đầu	3
Chương 1: NHỮNG KHÁI NIỆM CHUNG	5
1-1. Hệ thống truyền tin	5
1-1-1. Nguồn tin nguyên thủy	7
1-1-2. Kênh tin	9
1-1-3. Nhận tin	11
1-1-4. Những vấn đề cơ bản của hệ thống truyền tin	11
1-2. Rời rạc hóa một nguồn tin liên tục	12
1-2-1. Lấy mẫu	12
1-2-2. Lượng tử hóa	12
1-3. Độ đo thông tin	13
1-4. Mã hóa	14
1-5. Điều chế và giải điều chế	16
CHƯƠNG 2: XÁC SUẤT VÀ QUÁ TRÌNH NGẪU NHIÊN	18
2-1. Xác suất	18
2-1-1. Định nghĩa về xác suất	18
2-1-2. Biến ngẫu nhiên, hàm phân bố xác suất và hàm mật độ phân bố xác suất	21
2-1-3. Hàm của biến ngẫu nhiên	25
2-1-4. Trị trung bình thống kê của các biến ngẫu nhiên	29
2-1-5. Một số phân bố xác suất thường gặp	32
2-1-6. Giới hạn trên của xác suất ngưỡng	45
2-1-7. Tổng các biến ngẫu nhiên và định lý giới hạn trung tâm	50
2-2. Quá trình ngẫu nhiên	54
2-2-1. Các trị trung bình thống kê	55
2-2-2. Phổ mật độ công suất	58
2-2-3. Đáp ứng của một hệ thống tuyến tính bất biến theo thời gian với một tín hiệu vào ngẫu nhiên	59
2-2-4. Định lý lấy mẫu cho quá trình ngẫu nhiên có băng tần hạn chế	62
2-2-5. Tín hiệu ngẫu nhiên rời rạc theo thời gian	63
2-2-6. Các quá trình dừng vòng (Cyclostationary)	65
CHƯƠNG 3: THÔNG TIN VÀ LƯỢNG TIN	69
3-1. Khái niệm thông tin	69
3-2. Lượng tin của nguồn rời rạc	69
3-2-1. Nguồn rời rạc	69
3-2-2. Lượng tin riêng, lượng tin tương hỗ, lượng tin có điều kiện	72
3-2-3. Tính chất của lượng tin	73

3-3. Entropi của nguồn rời rạc	74
3-3-1. Tính chất của entropi $H(X)$	75
3-3-2. Tốc độ lập tin và độ dư của nguồn	75
3-3-3. Entropi của nguồn Markov	76
3-4. Kênh rời rạc	76
3-4-1. Định nghĩa	76
3-4-2. Entropi ở đầu vào và ở đầu ra của kênh	77
3-4-3. Entropi có điều kiện	78
3-4-4. Mối liên hệ giữa các entropi	79
3-4-5. Thông lượng, độ dư và hiệu quả sử dụng kênh rời rạc	80
3-5. Entropi của nguồn và thông lượng kênh liên tục	81
3-5-1. Entropi nguồn liên tục	81
3-5-2. Thông lượng kênh liên tục	83
3-6. Biến đổi entropi qua phép biến đổi hệ tọa độ	83
Chương 4: MÃ HIỆU	86
4-1. Khái niệm và định nghĩa	86
4-1-1. Mã hiệu và các thông số cơ bản của mã hiệu	86
4-1-2. Điều kiện thiết lập mã hiệu	88
4-2. Phương pháp biểu diễn mã	90
4-2-1. Các bảng mã	90
4-2-2. Đồ hình mã	91
4-2-3. Hàm cấu trúc của mã	92
4-2-4. Các phương pháp biểu diễn mã tổng quát	92
4-3. Điều kiện phân tách của mã hiệu	93
4-3-1. Độ chậm giải mã	93
4-3-2. Điều kiện để mã phân tích được	93
4-3-3. Mã có tính prefix	95
4-4. Mã hệ thống	96
4-4-1. Mã hệ thống tổng quát	96
4-4-2. Mã hệ thống có tính prefix	97
4-5. Mã có dấu phân tách	97
Chương 5: MÃ HÓA NGUỒN	99
5-1. Mô hình toán học của nguồn thông tin	99
5-2. Mã hóa nguồn rời rạc	100
5-2-1. Mã hóa nguồn rời rạc không nhớ	100
5-2-2. Mã hóa nguồn dừng rời rạc	106
5-2-3. Thuật toán Lempel-Ziv	107
5-3. Mã hóa nguồn tương tự	108
5-3-1. Hàm tốc độ tạo tin-sai lệch	108
5-3-2. Lượng tử hóa vô hướng	112

5-3-3. Lượng tử hóa vectơ	116
5-4. Các kỹ thuật mã hóa nguồn tương tự	121
5-4-1. Mã hóa tín hiệu miền thời gian	121
5-4-2. Mã hóa tín hiệu miền tần số	127
5-4-3. Mã hóa mô hình nguồn	128
Chương 6: TÍN HIỆU VÀ HỆ THỐNG TRUYỀN TIN	134
6-1. Biểu diễn tín hiệu và hệ thống có dải tần hữu hạn (bandpass signal and bandpass system)	134
6-1-1. Biểu diễn các tín hiệu có dải tần hữu hạn (bandpass signal)	134
6-1-2. Biểu diễn hệ thống tuyến tính có dải tần hữu hạn	137
6-1-3. Đáp ứng của hệ thống thông dải với tín hiệu vào có dải tần hữu hạn	138
6-1-4. Biểu diễn quá trình ngẫu nhiên dừng có dải tần hữu hạn	139
6-2. Không gian tín hiệu	142
6-2-1. Các khái niệm về không gian vectơ	142
6-2-2. Các khái niệm về không gian tín hiệu	144
6-2-3. Khai triển trực giao tín hiệu	145
6-3. Biểu diễn các tín hiệu điều chế số	150
6-3-1. Các phương pháp điều chế không nhớ	151
6-3-2. Điều chế tuyến tính có nhớ	161
6-3-3. Điều chế phi tuyến có nhớ	164
6-4. Phổ của các tín hiệu điều chế số	175
6-4-1. Phổ mật độ công suất của các tín hiệu điều chế tuyến tính	175
6-4-2. Phổ mật độ công suất các tín hiệu CPFSK và CPM	181
6-4-3. Phổ mật độ công suất của các tín hiệu điều chế tuyến tính có nhớ	188
Chương 7: CẤU TRÚC THU TỐI ƯU CHO KÊNH CÓ NHIỀU CỘNG GAUSSIAN	193
7-1. Thu tối ưu cho tín hiệu có nhiễu cộng gaussian	193
7-1-1. Bộ giải điều chế tương quan	194
7-1-2. Bộ giải điều chế dùng bộ lọc phối hợp	197
7-1-3. Bộ xác định tối ưu	201
7-1-4. Bộ xác định dãy cực đại khả năng	206
7-1-5. Bộ xác định ký hiệu-ký hiệu cho tín hiệu có nhớ	209
7-2. Hiệu quả bộ thu tối ưu đối với tín hiệu điều chế không nhớ	211
7-2-1. Xác suất thu sai tín hiệu nhị phân	211
7-2-2. Xác suất thu sai tín hiệu trực giao M mức	214
7-2-3. Xác suất xác định sai tín hiệu trực giao kép M mức	217
7-2-4. Xác suất xác định sai tín hiệu đơn hình	218
7-2-5. Xác suất xác định sai tín hiệu mã nhị phân M mức	218
7-2-6. Xác suất xác định sai tín hiệu PAM M mức	219
7-2-7. Xác suất xác định sai tín hiệu PSK M mức	220
7-2-8. Tín hiệu PSK vi sai (DPSK) và hiệu quả của tín hiệu này	224
7-2-9. Xác suất xác định sai tín hiệu QAM	227

7-2-10. So sánh các phương pháp điều chế số	230
7-3. Bộ thu tối ưu cho tín hiệu điều chế pha liên tục (CPM)	232
7-3-1. Giải điều chế và xác định tối ưu tín hiệu CPM	233
7-3-2. Hiệu quả của tín hiệu CPM	237
7-3-3. Xác định tín hiệu CPM trên cơ sở ký hiệu-ký hiệu	242
7-4. Thu tối ưu tín hiệu pha ngẫu nhiên trong kênh có nhiễu cộng gaussian AWGN	247
7-4-1. Bộ thu tối ưu cho các tín hiệu nhị phân	248
7-4-2. Bộ thu tối ưu cho tín hiệu trực giao M mức	252
7-4-3. Xác suất xác định sai dùng bộ xác định đường bao đối với tín hiệu trực giao M mức	253
7-4-4. Xác suất lỗi của phương pháp xác định đường bao đối với tín hiệu nhị phân tương quan	256
7-5. Bộ lặp và phân tích đường truyền sóng ngắn	257
7-5-1. Bộ lặp	258
7-5-2. Phân tích các đường truyền sóng ngắn nhiều tia	259
Chương 8: ĐỒNG BỘ	263
8-1. Ước lượng tham số tín hiệu	263
8-1-1. Hàm khả năng	264
8-1-2. Khôi phục vật mang và đồng bộ ký hiệu	264
8-2. Ước lượng pha vật mang	267
8-2-1. Ước lượng cực đại khả năng pha vật mang.	268
8-2-2. Vòng khóa pha (PLL)	269
8-2-3. Ảnh hưởng của nhiễu cộng tới việc ước lượng pha	271
8-2-4. Vòng lặp xác định trực tiếp	273
8-2-5. Vòng lặp xác định gián tiếp	276
8-3. Ước lượng khoảng thời gian ký hiệu	282
8-3-1. Ước lượng khoảng thời gian cực đại khả năng (ML)	282
8-3-2. Ước lượng khoảng thời gian tín hiệu gián tiếp	283
8-4. Ước lượng đồng thời pha vật mang và khoảng thời gian ký hiệu	286
8-5. Hiệu quả bộ ước lượng cực đại khả năng	287
<i>Tài liệu tham khảo</i>	291
<i>Mục lục</i>	292